

**ŠIAULIŲ MIESTO IKIMOKYKLINIO UGDYMO
ĮSTAIGŲ VAIKŲ 2019 M. PROFILAKTINIŲ
SVEIKATOS PATIKRINIMŲ DUOMENŲ ANALIZĖ**

Šiauliai

Įvadas

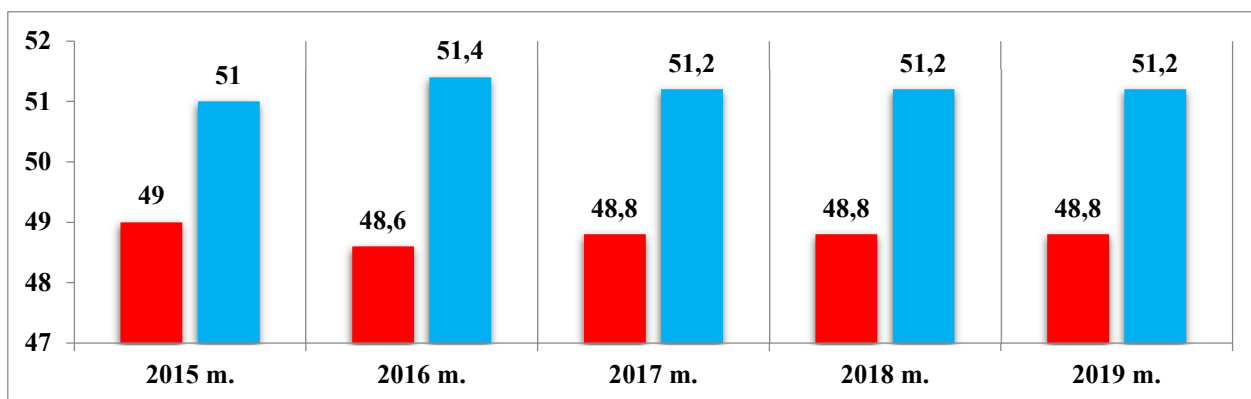
Vienas svarbiausių vaiko sveikatos raidos tarpinių yra vaikystė. Tuo laikotarpiu suformuotos vaiko elgsenos ir gyvenamosios nuostatos turi labai didelės reikšmės vėlesnei gyvenimo kokybei. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. sausio 26 d. įsakymo Nr. V-93 redakcija „Dėl Lietuvos higienos normos HN 75:2016 „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų vykdymo bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ priimant vaiką ugdyti pagal ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programą ir vėliau kiekvienais metais vaiko tėvai (globėjai) švietimo teikėjui pateikia vaiko sveikatos pažymėjimą (forma Nr. 027-1/a).

Kasmetiniai vaikų profilaktiniai sveikatos patikrinimai atliekami vadovaujantis Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“. Duomenys apie sveikatos būklę renkami iš statistinės apskaitos formos Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. V-951 „Dėl statistinės apskaitos formos Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“ patvirtinimo” (Žin., 2005, Nr. 3-38).

Remiantis šių pažymėjimų duomenimis, yra atliekama ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikų sveikatos būklės stebėseną, analizė ir vertinimas. Yra labai svarbu, kad sveikatą pasitikrintų visi ugdytiniai, nes neturėdami informacijos apie vaiko sveikatą, ikimokyklinio ugdymo įstaigos pedagogai ir visuomenės sveikatos specialistai negali užtikrinti, kad ugdymo proceso metu nebus pakenkta vaiko sveikatai.

Ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikų sergamumas

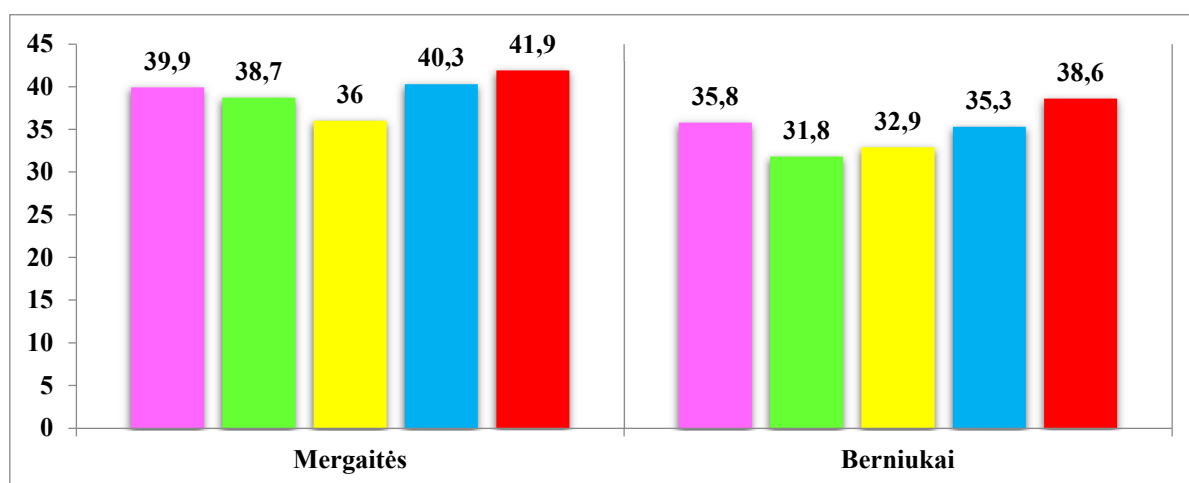
Šiaulių miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų skaičius 2015 m. siekė 4 652 (2 371 (51,0 proc.) berniukas ir 2 281(49,0 proc.) mergaitė) vaikai, 2017 m. vaikų skaičius padidėjo iki 4 715 (2 385 (51,2 proc.) berniukai ir 2 330 (48,8 proc.) mergaičių). 2019 m. ikimokyklinukų skaičius išliko panašus ir siekė 4 709 (2 409 (51,2 proc.) berniukai ir 2 300 (48,8 proc.) mergaičių) (žr. 1 pav.). 2019 m. sveikatos profilaktiškai nepasitikrino du vaikai.

1 pav. Mergaičių ir berniukų skaičius ikimokyklinio ugdymo įstaigose 2015-2019 m. (proc.)

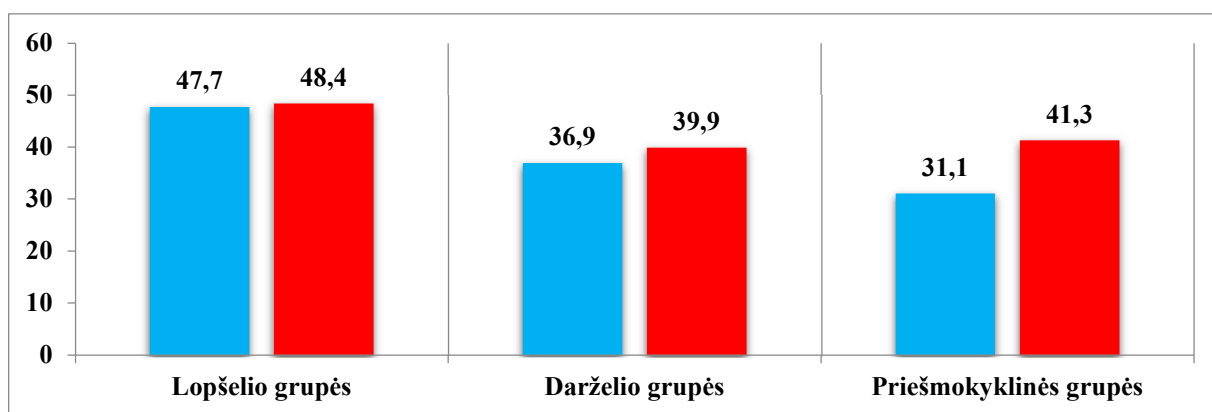
Mokslininkai pastaraisiais metais pastebi, kad šalyje mažėja geros sveikatos būklės vaikų skaičius, o auga turinčių įvairių sveikatos sutrikimų ir sergančių lėtinėmis ligomis skaičius. Įvairių ligų rizikos veiksniai nustatomi vis jaunesnio amžiaus vaikams.

Šiaulių mieste 2015 m. iš 4 642 pasitikrinusių sveikatą 1 755 vaikai (37,7 proc.) buvo sveiki, 2 887 (62,3 proc.) - turėjo sveikatos sutrikimų. 2017 m. iš 4 710 ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikų 1 623 (34,5 proc.) buvo sveiki, 3 087 (65,5 proc.) – turėjo sutrikimų. 2019 m. iš 4 707 ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikų 1 893 (40,2 proc.) buvo sveiki, 2 814 (59,8 proc.) – turėjo sutrikimų. Per 2015 – 2019 m. laikotarpį daugiau sveikų buvo mergaičių nei berniukų (žr. 2 pav.).

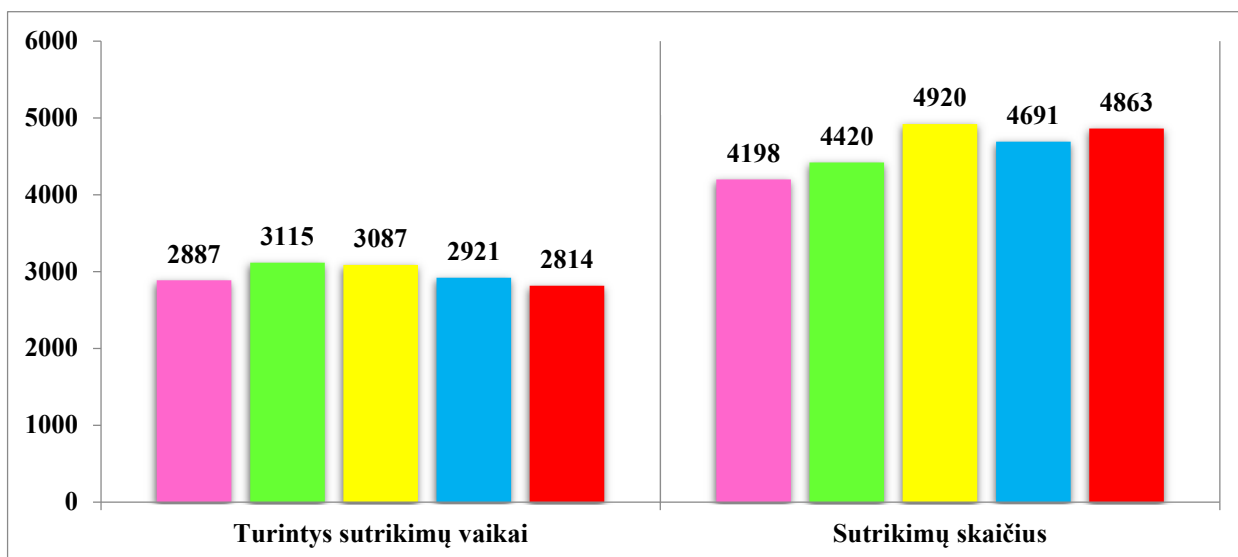
2 pav. Sveikų vaikų pasiskirstymas, lyginant pagal lytį 2015-2019 m. (proc.)

Lyginant 2019 m. duomenis pagal ugdymo grupes ir lytį matyti, kad daugiausia sveikų vaikų (48,4 proc. mergaičių ir 47,7 proc. berniukų) buvo lopšelio grupėje (žr. 3 pav.).

3 pav. Sveikų vaikų pasiskirstymas pagal lytį ir ugdymo grupes (proc.)

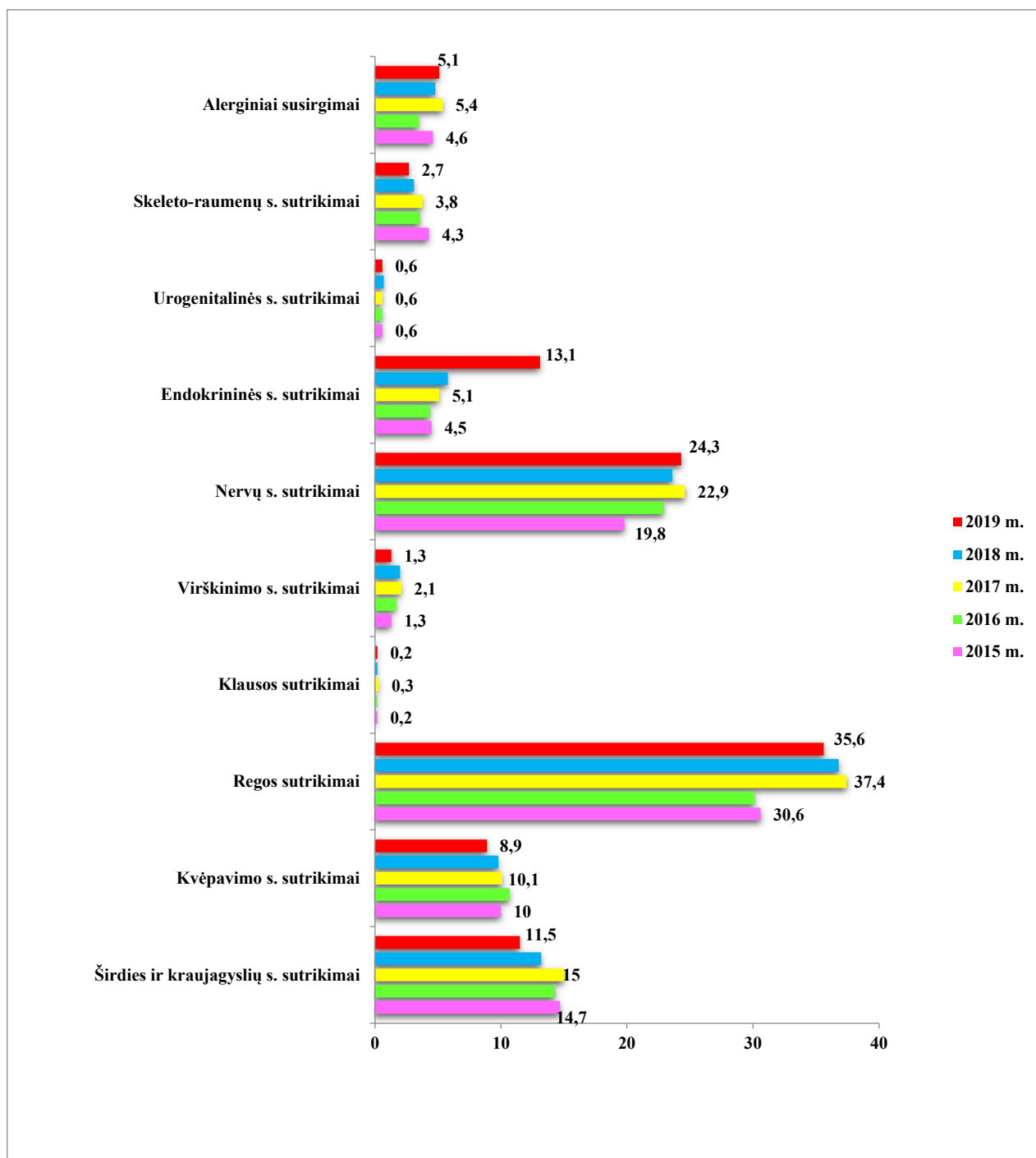
Lyginant 2015 – 2017 m. laikotarpį, ikimokyklinukams nustatytų sutrikimų bendras skaičius kasmet augo. 2015 m. bendras vaikams nustatytų sutrikimų skaičius siekė 4 198. 1 521 berniukas turėjo 2 251, 1 366 mergaitės – 1 947 sveikatos sutrikimus. 2017 m. ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikams buvo nustatyta 4 920 sveikatos sutrikimų. 1 599 berniukai turėjo 2 662, 1 488 mergaitės – 2 258 sveikatos sutrikimus. 2018 m. sutrikimų skaičius kiek sumažėjo. Vaikams nustatytas 4 691 sveikatos sutrikimas (1 556 berniukai turėjo 2 609, 1 365 mergaitės – 2 082 sveikatos sutrikimus). 2019 m. sutrikimų skaičius vėl didėjo. Ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikams buvo nustatyti 4 863 sveikatos sutrikimai. 1 479 berniukai turėjo 2 663, 1 335 mergaitės – 2 200 sveikatos sutrikimų. Tai rodo, kad kai kurie vaikai turėjo ne po vieną, o net po kelis sveikatos sutrikimus (žr. 4 pav.).

4 pav. Sergančių vaikų ir sutrikimų skaičius 2015-2019 m. (abs. sk.)

Apžvelgiant 2015 – 2019 m. laikotarpį matyti, kad regos sutrikimą turėjo dažniau nei kas trečias, nervų sistemos sutrikimą – beveik kas ketvirtas, širdies ir kraujagyslių sistemos sutrikimą – kas septintas,

kvėpavimo sistemos sutrikimą – kas dešimtas Šiaulių miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigos vaikas. Mažiausiai buvo nustatyta klausos, urogenitalinės ir virškinimo sistemos sutrikimų (žr. 5 pav.).

5 pav. Visų profilaktiškai patikrintų vaikų sergamumas pagal ligų klasifikaciją 2015–2019 m. (proc.)

Analizuojant sergamumą pagal lytį ir ligų klasifikaciją 2019 m., kaip ir praėjusiais metais, vaikams daugiausiai buvo nustatyta regos sutrikimų – 1 675 (2018 m. buvo 1 727 sutrikimai). Antroje vietoje buvo nervų sistemos sutrikimai - 1 145 (2018 m. buvo 1 107 sutrikimai). Berniukams šių sutrikimų nustatyta 1,6 karto daugiau nei mergaitėms. Iš šios grupės sutrikimų kalbos sutrikimai buvo nustatyti 463 berniukams ir 277 mergaitėms, mišrūs raidos sutrikimai – 134 berniukams ir 70 mergaičių. Trečioje

vietoje buvo endokrininės sistemos sutrikimai - 616 (2018 m. šių sutrikimų buvo 274). Sumažėjusį svorį turėjo 460 vaikų (240 berniukų ir 220 mergaičių). Ketvirtoje vietoje buvo širdies ir kraujagyslių sistemos sutrikimai (541), penktoje - kvėpavimo sistemos sutrikimai (421). Skeleto – raumenų sistemos sutrikimus turėjo 128 (81 berniukas ir 47 mergaitės) vaikai. Berniukams šių sutrikimų nustatyta 1,7 karto daugiau nei mergaitėms. Alerginių susirgimų skaičius 2019 m. siekė 240 (žr. 1 lentelę).

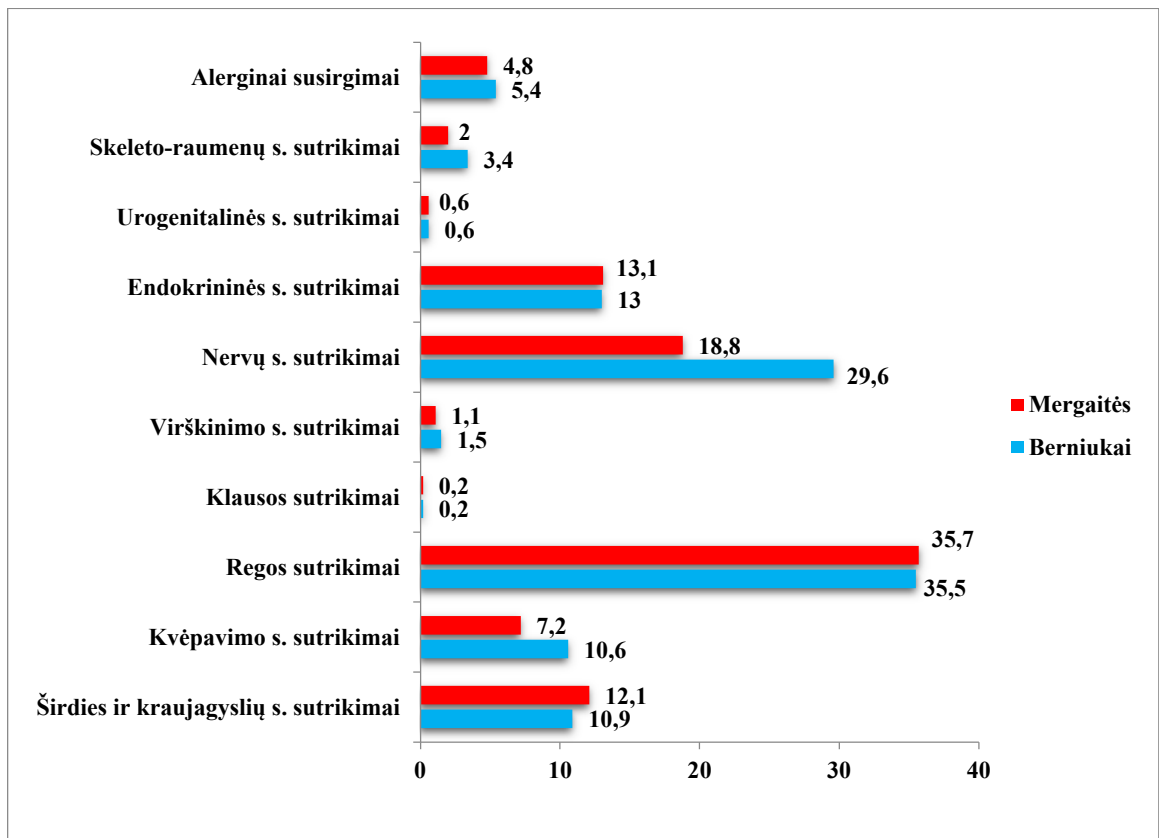
1 lentelė.

Vaikų sergamumas pagal ligų klasifikaciją lyginant pagal lytį ir ugdymo grupes (abs. sk.)

			Lopšelio grupės		Darželio grupės		Priešmokyklinės grupės	
	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.
Viso	2 663	2 200	431	420	1 892	1 545	340	235
Širdies-kraujagyslių s. sutrikimai	262	279	45	55	189	194	28	30
Kvėpavimo s. sutrikimai, iš jų:	256	165	24	19	191	116	41	30
<i>bronchinė astma</i>	100	64	12	6	75	43	13	15
<i>TBC</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
Regos sutrikimai	854	821	154	168	599	558	101	95
Klausos sutrikimai	5	4	2	0	2	4	1	0
Virškinimo s. sutrikimai, iš jų:	35	25	7	6	17	15	11	4
<i>refliuksas</i>	11	10	2	3	4	5	5	2
Nervų s. sutrikimai, iš jų:	712	433	101	69	511	326	100	38
<i>epilepsija</i>	6	9	0	1	4	8	2	0
<i>kalbos sutrikimai</i>	463	277	33	16	357	232	73	29
<i>mišrus raidos sutrikimas</i>	134	70	28	20	95	50	11	0
Endokrininės s., medž. ap., mitybos sutrikimai, iš jų:	314	302	56	60	233	224	25	18
<i>struma</i>	3	4	1	0	0	3	2	1
<i>cukrinis diabetas</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>antsvoris</i>	18	23	4	2	8	15	6	6
<i>sumažėjęs svoris</i>	240	220	45	48	185	167	10	5
Urogenitalinės s. sutrikimai	15	13	4	4	9	8	2	1
Skeleto-raumenų s. sutrikimai, iš jų:	81	47	8	6	61	35	12	6
<i>skoliozė</i>	5	1	0	0	4	0	1	1
<i>netaisyklinga laikysena</i>	13	8	0	0	9	6	4	2
<i>plokščiapėdystė</i>	25	14	3	2	16	10	6	2
Alerginiai susirgimai	129	111	30	33	80	65	19	13

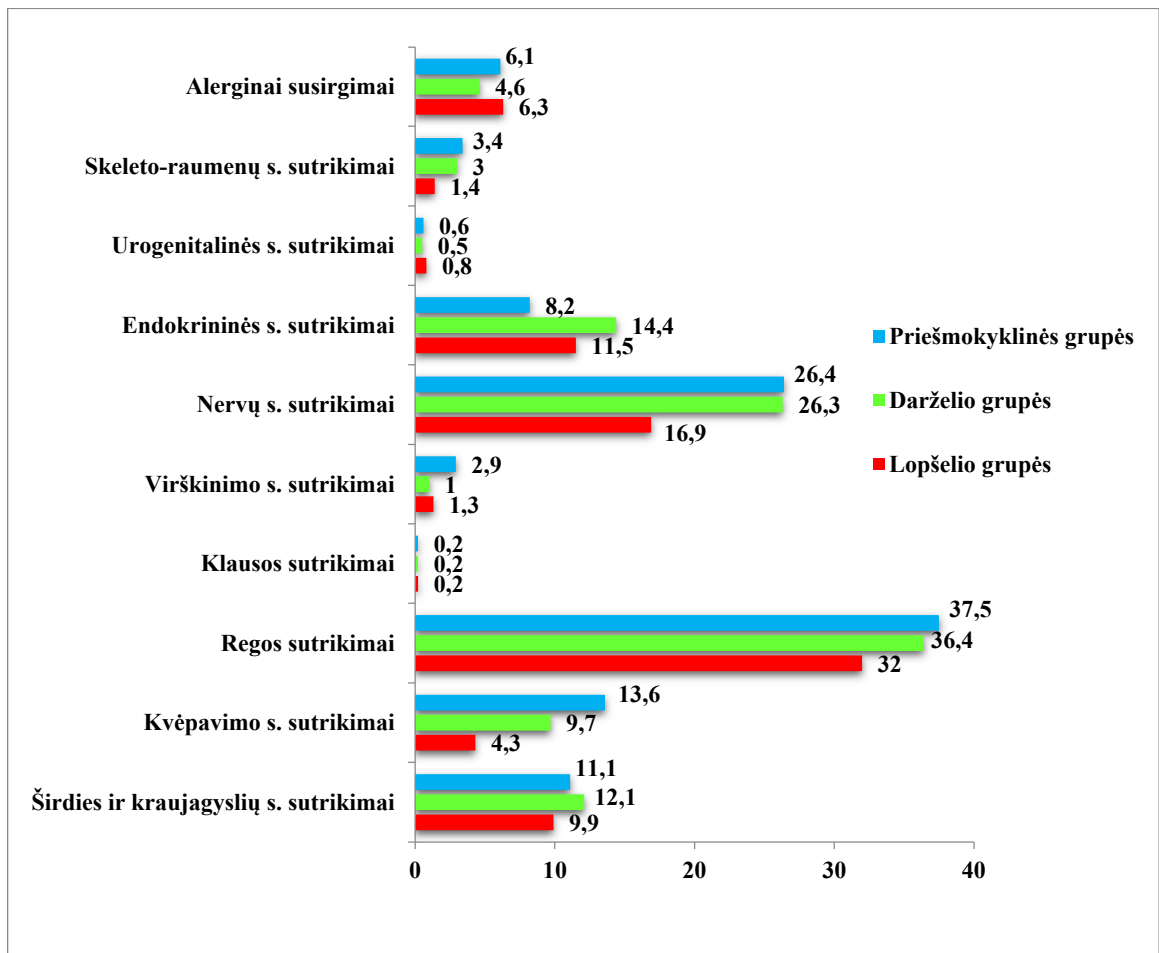
Šiaulių mieste 2019 m. daugiau nei trečdalis ikimokyklinukų turėjo regos sutrikimų, kas ketvirtas vaikas - nervų, kas septintas – endokrininės, o kas aštuntas - širdies ir kraujagyslių sistemos sutrikimų.

Lyginant duomenis pagal lytį, statistiškai reikšmingai daugiau berniukai (29,6 proc.) nei mergaitės (18,8 proc.) turėjo nervų, kvėpavimo sistemos (berniukai – 10,6 proc., mergaitės – 7,2 proc.), skeleto – raumenų sistemos (berniukai – 3,4 proc., mergaitės – 2,0 proc.) sutrikimų (žr. 6 pav.).

6 pav. Mergaičių ir berniukų sergamumas pagal ligų klasifikaciją (proc.)

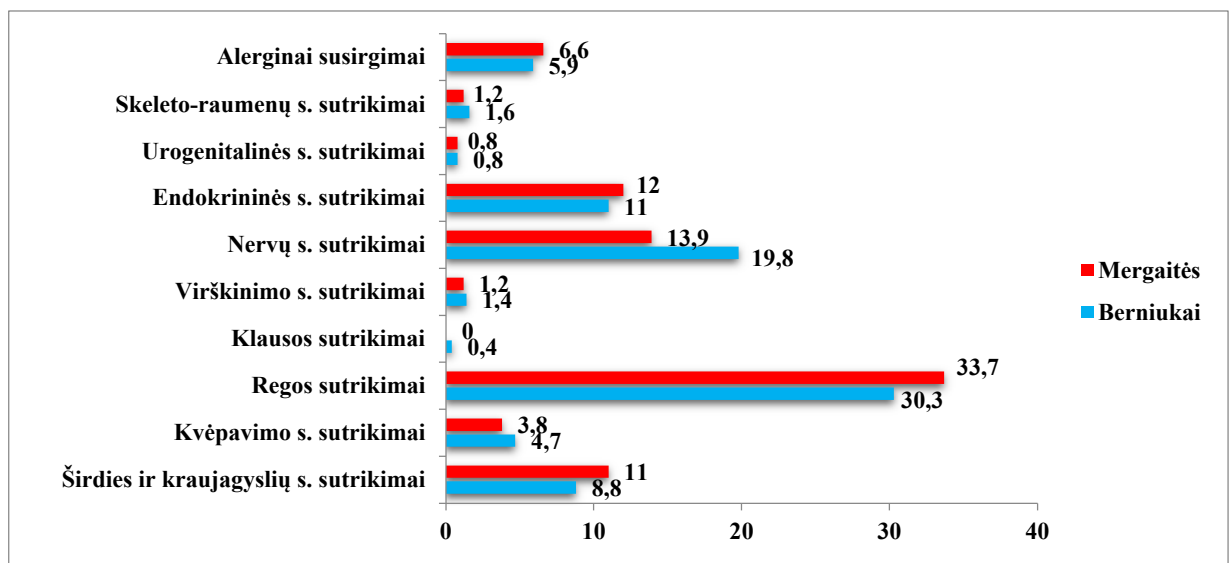
Remiantis 2019 m. ikimokyklinukų profilaktinių sveikatos patikrinimų analizės duomenimis, statistiškai reikšmingai daugiau darželio (26,3 proc.) ir priešmokyklinės (26,4 proc.) grupės vaikai nei lopšelio (16,9 proc.) grupės vaikai turėjo nervų sistemos sutrikimų. Daugiau priešmokyklinės (13,6 proc.) ir darželio (9,7 proc.) grupės vaikai nei lopšelio (4,3 proc.) grupės vaikai turėjo kvėpavimo sistemos sutrikimų ($p < 0,05$). Statistiškai reikšmingai daugiau darželio (14,4 proc.) grupės vaikai nei priešmokyklinės (8,2 proc.) grupės vaikai turėjo endokrininės sistemos sutrikimų ($p < 0,05$) (žr. 7 pav.).

7 pav. Vaikų sergamumas, lyginant pagal ugdymo grupes (proc.)

Remiantis 2018 m. profilaktinių patikrinimų duomenimis, daugiau nei trečdalis lopšelio grupės vaikų turėjo regos sutrikimus. Statistiškai reikšmingai daugiau šios grupės berniukai (19,8 proc.) nei mergaitės (14,6 proc.) turėjo nervų sistemos sutrikimų.

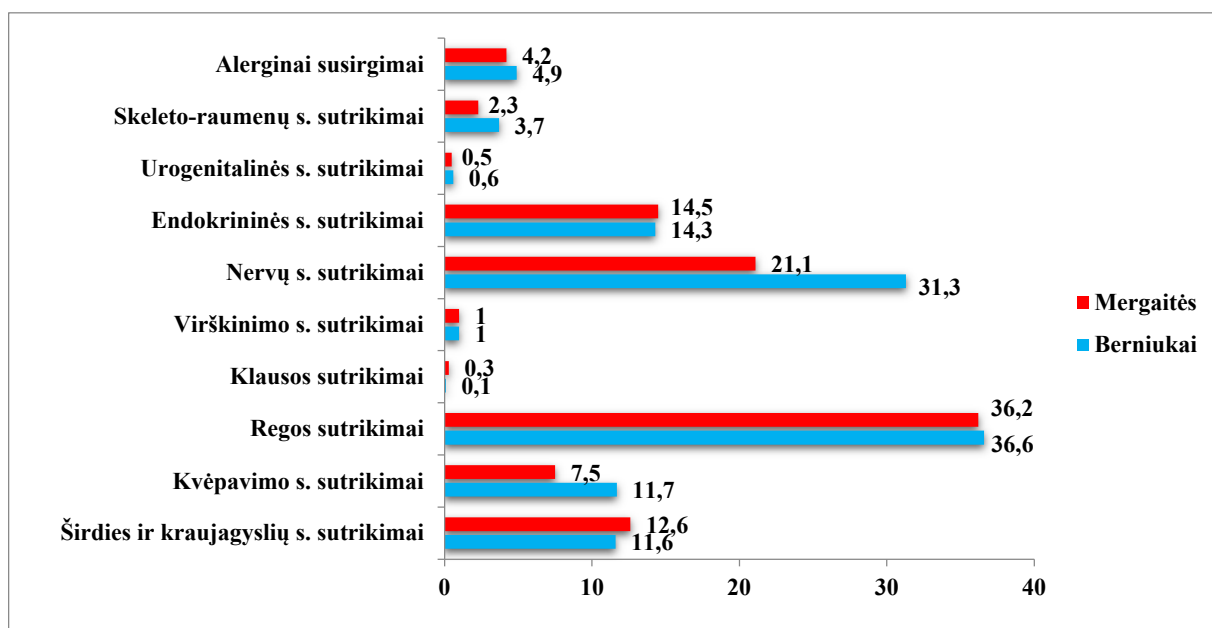
2019 m. statistiškai reikšmingai daugiau lopšelio grupės berniukai (19,8 proc.) nei mergaitės (13,9 proc.) turėjo nervų sistemos sutrikimų (žr. 8 pav.).

8 pav. Berniukų ir mergaičių sergamumas pagal ligų klasifikaciją lopšelio grupėse (proc.)

2018 m. statistiškai reikšmingai daugiau darželio grupės berniukai (31,9 proc.) nei mergaitės (18,0 proc.) turėjo nervų sistemos sutrikimų. Taip pat daugiau berniukams (12,6 proc.) nei mergaitėms (9,3 proc.) buvo nustatyta ir kvėpavimo bei skeleto – raumenų (berniukai – 3,9 proc., mergaitės - 2,5 proc.) sistemos sutrikimų ($p < 0,05$).

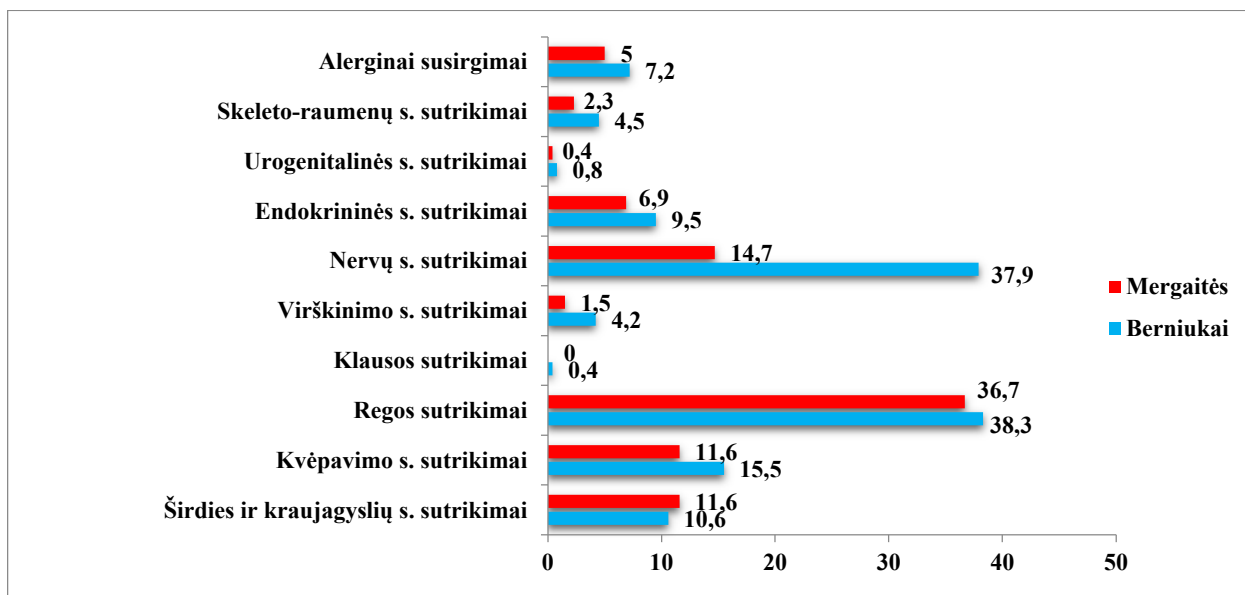
Remiantis 2019 m. profilaktinių sveikatos patikrinimų duomenimis, statistiškai reikšmingai daugiau darželio grupės berniukai (31,3 proc.) nei mergaitės (21,1 proc.) turėjo nervų bei kvėpavimo (berniukai – 11,7 proc., mergaitės – 7,5 proc.) sistemos sutrikimų (žr. 9 pav.).

9 pav. Berniukų ir mergaičių sergamumas pagal ligų klasifikaciją darželio grupėse (proc.)

2018 m. daugiau priešmokyklinės grupės berniukai (33,7 proc.) nei mergaitės (18,6 proc.) turėjo nervų sistemos, kvėpavimo sistemos (17,3 proc. berniukų ir 7,5 proc. mergaičių), skeleto – raumenų sistemos (6,6 proc. berniukų ir 2,4 proc. mergaičių) sutrikimų bei alerginių (berniukai – 9,0 proc., mergaitės – 3,0 proc.) susirgimų ($p < 0,05$).

Apžvelgiant 2019 m. vaikų sergamumą priešmokyklinėse grupėse matyti, kad statistiškai reikšmingai daugiau berniukai (37,9 proc.) nei mergaitės (14,7 proc.) turėjo nervų bei virškinimo (berniukai – 4,2 proc., mergaitės – 1,5 proc.) ir skeleto – raumenų sistemos (4,5 proc. berniukų ir 2,3 proc. mergaičių) sistemos sutrikimų (žr. 10 pav.).

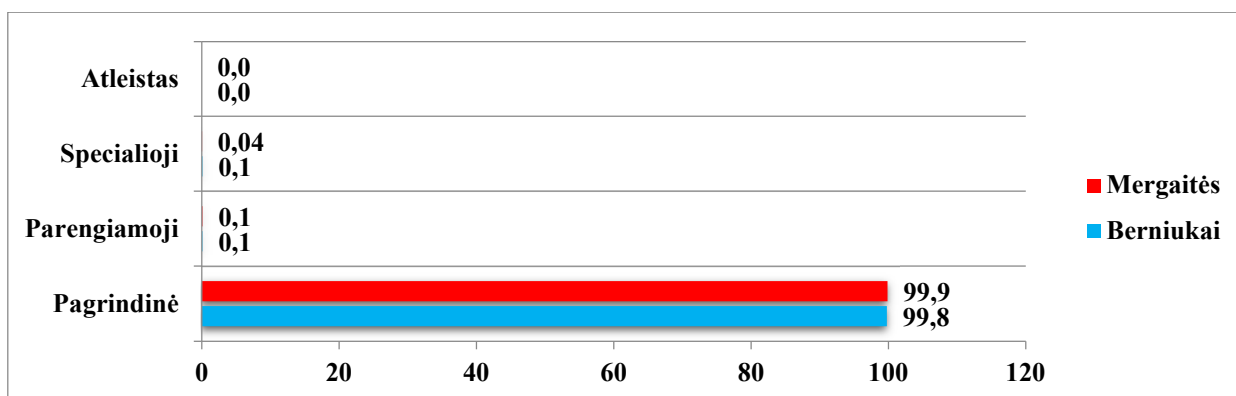
10 pav. Berniukų ir mergaičių sergamumas pagal ligų klasifikaciją priešmokyklinėse grupėse (proc.)

Vaikų pasiskirstymas kūno kultūros grupėse

Kiekvieno žmogaus augimas ir vystymasis priklauso nuo kasdieninio fizinio aktyvumo, kuris yra svarbi puikios sveikatos dalis. Per mažas fizinis aktyvumas yra vienas iš veiksnių, kuris sąlygoja antsvorio ir nutukimo atsiradimą.

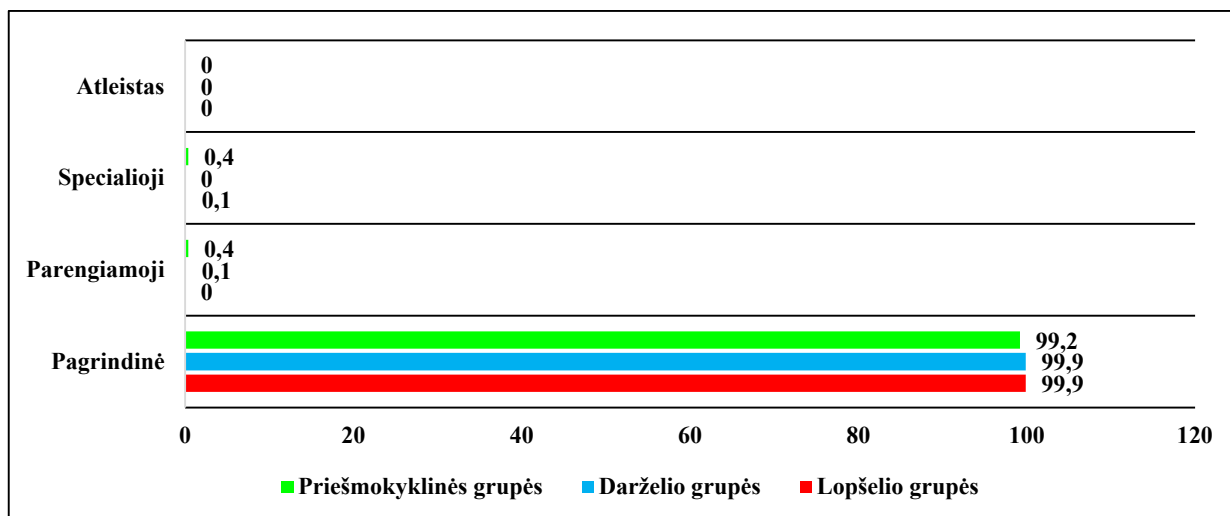
Kūno kultūra ikimokyklinio ugdymo įstaigoje – svarbi bendrojo ir fizinio ugdymo proceso dalis ir vaikų sveikatos stiprinimo, taisyklingos raidos priemonė. Vaikams, kurių sveikata silpnesnė, dar labiau nei sveikiesiems, svarbus įvairių kūno kultūros priemonių, atitinkančių jų sveikatos lygį, teigiamas poveikis.

Šiaulių miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų 2019 m. vaikų profilaktinių patikrinimų duomenų analizė parodė, kad į pagrindinę kūno kultūros grupę buvo priskirti 2 404 (99,8 proc.) berniukai ir 2 296 (99,9 proc.) mergaitės; 2 (0,1 proc.) berniukai ir 2 (0,1 proc.) mergaitės - į parengiamąją grupę; 2 (0,1 proc.) berniukai ir 1 mergaitė (0,04 proc.) - į specialiąją grupę. Nė vienas vaikas nebuvo atleistas nuo kūno kultūros pamokų (žr. 11 pav.).

11 pav. Berniukų ir mergaičių pasiskirstymas kūno kultūros grupėse (proc.)

Analizės duomenys parodė, kad 2 (0,1 proc.) darželio grupės ir 2 (0,4 proc.) priešmokyklinės grupės vaikai buvo priskirti į parengiamąją grupę. Vienas (0,1 proc.) lopšelio grupės ir du (0,4 proc.) priešmokyklinės grupės vaikai – į specialiąją grupę (12 pav.).

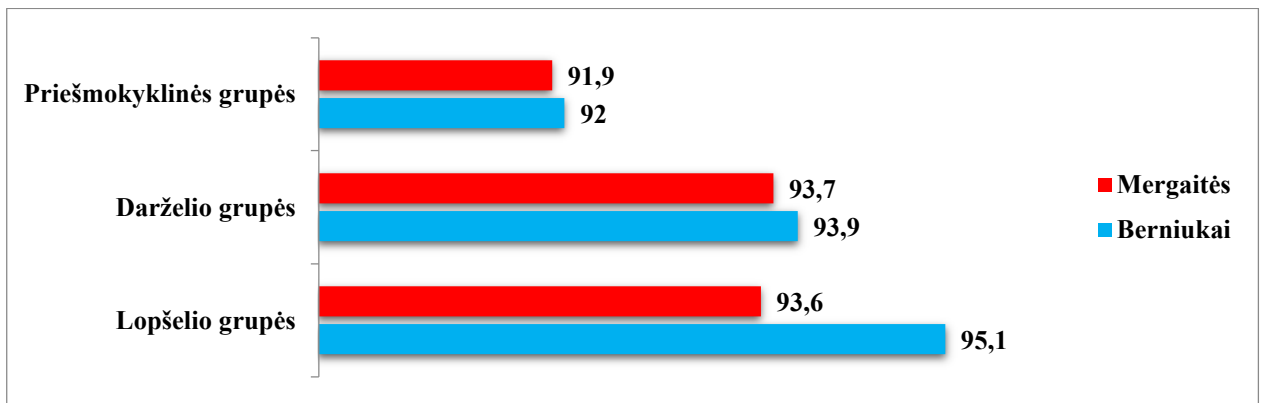
12 pav. Vaikų pasiskirstymas kūno kultūros grupėse, lyginant pagal ugdymo grupes (proc.)

Vaikų dantų ir žandikaulių būklės įvertinimas

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras, atsižvelgęs į Odontologų rūmų siūlymą, 2013 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. V-507 pakeitė Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 24 d. įsakymą Nr. V-951 „Dėl statistinės apskaitos formos Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“ patvirtinimo“ ir išdėstė naują redakciją šiuo įsakymu patvirtintą statistinę apskaitos formą Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“. Šis pakeitimas papildė statistinę apskaitos formą Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“ gydytojo odontologo įrašu, įvertinančiu vaiko pieninių ir nuolatinių dantų bei žandikaulių būklę.

Remiantis 2019 m. profilaktinių sveikatos patikrinimų duomenimis, iš 4 707 ikimokyklinukų, pasitikrusių sveikatą, dantys buvo patikrinti – 4 411 (93,7 proc.) (2 262 (93,7 proc.) berniukams ir 2 149 (93,5 proc.) mergaitėms) vaikams. 2019 m. 296 (146 berniukams ir 150 mergaičių) vaikams neįvertinta dantų būklė, tuo tarpu 2018 m. neįvertinta 97 (52 berniukams ir 45 mergaitėms) vaikams.

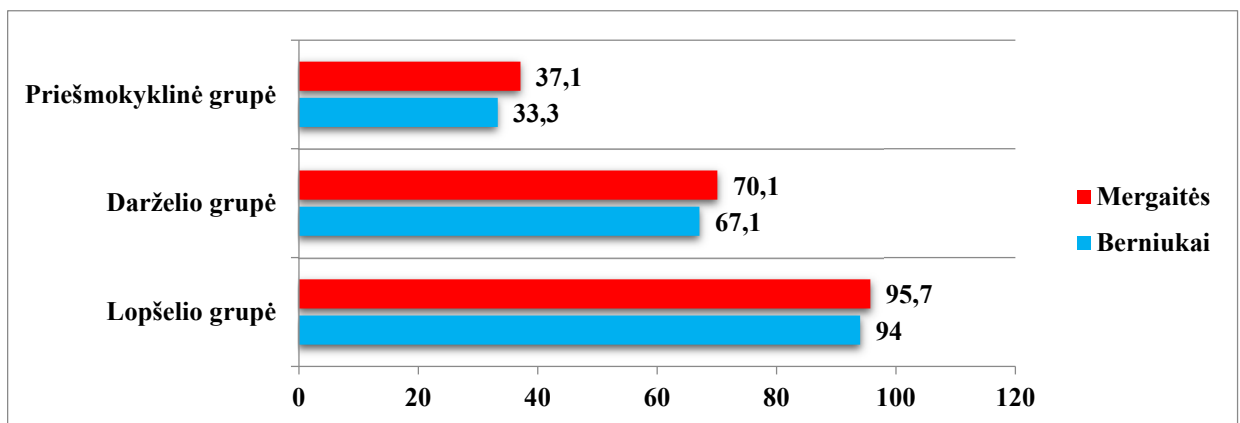
Lyginant 2019 m. profilaktinių sveikatos patikrinimų duomenis pagal ugdymo grupes ir lytį, mažiausiai priešmokyklinės (243 (92,0 proc.) berniukams ir 238 (91,9 proc.) mergaitėms) grupės vaikams buvo įvertinta dantų būklė, daugiausiai – lopšelio (484 (95,1 proc.) berniukams ir 466 (93,6 proc.) mergaitėms) grupės vaikams (žr. 13 pav.).

13 pav. Vaikų, kuriems patikrinti dantys, pasiskirstymas pagal lytį ir ugdymo grupes (proc.)

Daugiau nei du trečdaliai vaikų (3 109 (70,6 proc.), kuriems buvo įvertinta dantų būklė, turėjo sveikus dantis.

Lyginant duomenis pagal ugdymo grupes ir lytį, daugiausia lopšelio grupės mergaitės 445 (95,7 proc.), o mažiausia – priešmokyklinės grupės berniukai 81 (33,3 proc.) turėjo visiškai sveikus dantis (žr. 14 pav.).

14. pav. Vaikų, turinčių sveikus dantis, pasiskirstymas pagal lytį ir ugdymo grupes (proc.)

Patikrinus ir įvertinus ikimokyklinukų dantų būklę, beveik kas ketvirtam vaikui buvo rastas pieninių dantų kariesas, kas aštunto vaiko dantys - plombuoti. Kuo vyresnė ugdymo grupė, tuo didesnė dalis vaikų turėjo kariozinius ir plombuotus dantis.

Lyginant 2019 m. profilaktinių sveikatos patikrinimų duomenis pagal lytį ir ugdymo grupes, daugiausia priešmokyklinės grupės vaikai (44,3 proc. mergaičių ir 45,7 proc. berniukų) turėjo karieso pažeistus pieninius dantis. Beveik kas antro šios grupės vaiko (38,3 proc. berniukų ir 40,9 proc. mergaičių) dantys buvo plombuoti, o kas šešiolikto (6,3 proc. mergaičių ir 5,8 proc. berniukų) – išrauti dėl karieso. Geriausia dantų būklė buvo lopšelio grupės vaikų. Tik 4,5 proc. šios grupės vaikų turėjo karieso pažeistus dantis, 0,5 proc. – dantys buvo plombuoti (žr. 2 lentelę). 4 (2 berniukams ir 2 mergaitėms) darželio bei 8 (5 berniukams ir 23 mergaitėms) priešmokyklinės grupės vaikams nustatytas ir nuolatinių dantų kariesas. 5 (1 berniukui ir 4 mergaitėms) ir vienai darželio grupė mergaitei šie dantys buvo plombuoti.

2 lentelė.

Vaikų, kuriems nustatytas pieninių dantų kariesas, kurių dantys plombuoti ar išrauti dėl karieso, pasiskirstymas pagal lytį ir ugdymo grupes (abs. sk. ir proc.)

	Viso		Lopšelio grupės		Darželio grupės		Priešmokyklinės grupės	
	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.
Vaikų skaičius, kuriems nustatytas kariesas	539 (23,8)	458 (21,4)	25 (5,2)	18 (3,9)	403 (26,3)	335 (23,2)	111 (45,7)	105 (44,3)
Vaikų skaičius, kuriems plombuoti dantys	290 (12,8)	255 (11,9)	3 (0,6)	2 (0,4)	194 (12,6)	156 (10,8)	93 (38,3)	97 (40,9)
Vaikų skaičius, kuriems išrauti dėl karieso dantys	45 (2,0)	30 (1,4)	1 (0,2)	0,0	30 (2,0)	15 (10,5)	14 (5,8)	15 (6,3)

Atlikus duomenų analizę paaiškėjo, kad kuo vyresnė ugdymo grupė, tuo vaikams buvo nustatytas didesnis ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų skaičius (žr. 3 lentelę). Vienam darželio grupės vaikui (kuriam buvo patikrinti dantys) vidutiniškai teko beveik vienas, o vienam priešmokyklinės grupės vaikui teko beveik trys ėduonies pažeisti, plombuoti ar dėl karieso išrauti pieniniai dantys.

3 lentelė.

Pieninių ir nuolatinių kariozinių, plombuotų ir išrautų dantų skaičius, lyginant pagal lytį ir ugdymo grupes (abs. sk.)

	Viso		Lopšelio grupės		Darželio grupės		Priešmokyklinės grupės	
	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.
Kariozinių pieninių dantų skaičius	1 761	1 407	60	49	1 324	982	377	376
Plombuotų pieninių dantų skaičius	773	685	6	10	510	400	257	275
Išrautų pieninių dantų skaičius	110	65	1	0	69	29	40	36
Kariozinių nuolatinių dantų skaičius	8	10	0	0	2	6	6	4
Plombuotų nuolatinių dantų skaičius	1	9	0	0	0	2	1	7
Išrautų nuolatinių dantų skaičius	0	0	0	0	0	0	0	0

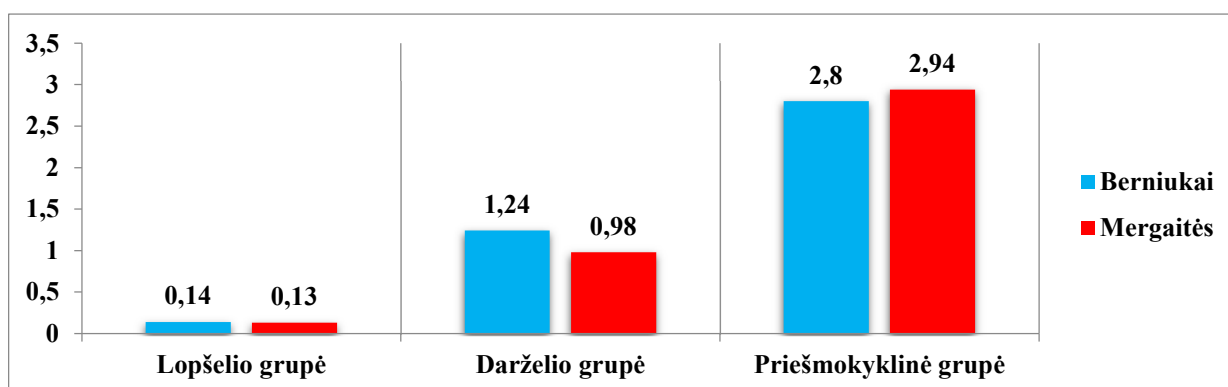
KPI indeksas tai - dantų ėduonies intensyvumo rodiklis, kuris rodo, kiek ėduonies pažeistų dantų tenka vienam gyventojui. Ėduonies pažeisti dantys gali būti: negydyti, plombuoti ir išrauti dėl karieso. Todėl ėduonies intensyvumui išreikšti yra naudojamas KPI indeksas, rodantis K – kariozinių, P – plombuotų ir I – dėl karieso išrautų dantų skaičių, tenkantį vienam asmeniui. Pieninių dantų karieso intensyvumo indeksas užrašomas mažosiomis raidėmis kpi.

KPI intensyvumo lygiai:

- Labai mažas 0,0 - 1,0;
- Mažas 1,1 – 2,6;
- Vidutinis 2,7 – 4,4;
- Didelis 4,5 – 6,6;
- Labai didelis > 6,7.

Atlikus duomenų analizę paaiškėjo, kad ikimokyklinių įstaigų vaikų bendras dantų ėduonies intensyvumo indeksas yra mažas ir siekė 1,09. Lyginant duomenis pagal lytį, berniukų rodiklis buvo 1,17, mergaičių rodiklis - 1,01.

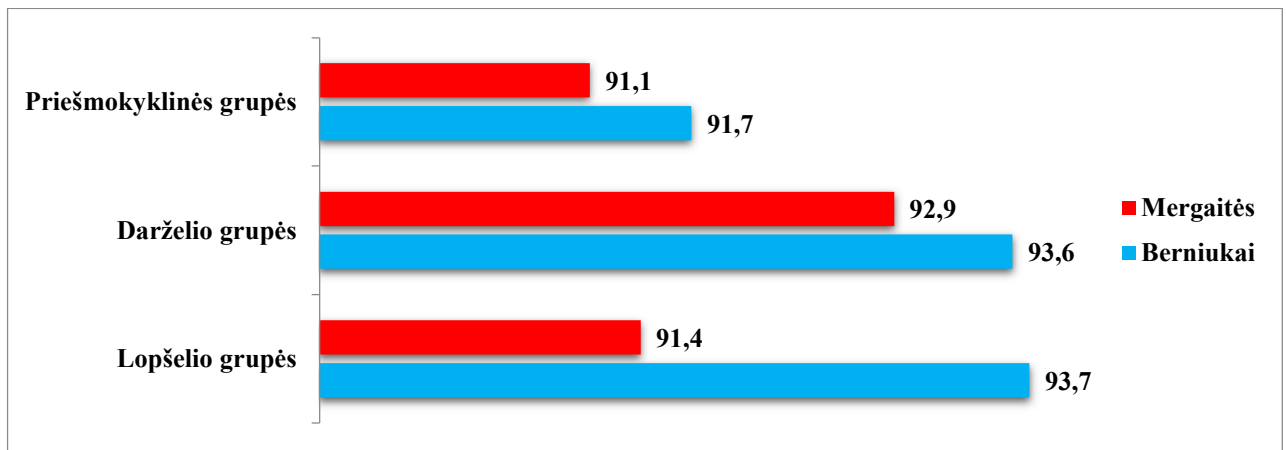
Lyginant duomenis pagal ugdymo grupes, bendras dantų ėduonies intensyvumo indeksas kito nuo labai mažo iki vidutinio. Didžiausias rodiklis buvo priešmokyklinės grupės (mergaičių siekė 2,94, berniukų – 2,80) vaikų, mažiausias – lopšelio grupės (berniukų siekė 0,14, mergaičių - 0,13) vaikų (žr. 15 pav.).

15 pav. Vaikų bendro dantų ėduonies intensyvumo rodiklio pasiskirstymas, lyginant pagal lytį ir ugdymo grupes

Remiantis 2019 m. profilaktinių sveikatos patikrinimų duomenimis, sąkandis buvo patikrintas 4 373 (92,9 proc.) vaikams, 334 (7,1 proc.) – nepatikrintas, tuo tarpu 2018 m. buvo du kartus mažiau vaikų, kuriems nepatikrintas sąkandis.

Lyginant duomenis pagal ugdymo grupes ir lytį daugiausia sąkandis įvertintas lopšelio (93,7 proc.) ir darželio (93,6 proc.) grupės berniukams, mažiausia – lopšelio (91,4 proc.) ir priešmokyklinės (91,1 proc.) grupės mergaitėms (žr. 16 pav.).

16 pav. Vaikų, kuriems patikrintas sąkandis, pasiskirstymas pagal lytį ir ugdymo grupes (proc.)

2019 m. profilaktinių sveikatos patikrinimų duomenimis, daugumai (4 105 (94,1 proc.)) vaikų sąkandžio patologijos nebuvo nustatyta. 107 (50 (2,2 proc.) berniukų ir 57 (2,7 proc.) mergaitėms) ikimokyklinukams nustatyta pavienių dantų patologija, 154 (78 (3,7 proc.) mergaitėms ir 76 (3,4 proc.) berniukams) vaikams nustatyta žandikaulių patologija.

Lyginant duomenis pagal ugdymo grupes ir lytį, pavienių dantų patologija daugiausia nustatyta priešmokyklinės grupės vaikams – 30 (15 (6,2 proc.) berniukų ir 15 (6,4 proc.) mergaičių), mažiausia – lopšelio grupės vaikams - 13 (5 (1,0 proc.) berniukams ir 8 (1,8 proc.) mergaitėms). Žandikaulių patologija nustatyta 11 (8 (1,7 proc.) berniukams ir 3 (0,7 proc.) mergaitėms) lopšelio grupės, 117 (54 (3,5 proc.) berniukams ir 63 (4,4 proc.) mergaitėms) darželio grupės ir 26 (12 (5,1 proc.) mergaičių ir 14 (5,8 proc.) berniukų) priešmokyklinės grupės vaikams (žr. 4 lentelę).

4 lentelė.

Vaikų, neturinčių sąkandžio patologijos ir turinčių pavienių dantų bei žandikaulių patologiją, pasiskirstymas pagal lytį ir ugdymo grupes (abs. sk. ir proc.)

	Viso		Lopšelio grupės		Darželio grupės		Priešmokyklinės grupės	
	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.
Vaikų skaičius, kuriems sąkandžio patologijos nėra	2 122 (94,5)	1 983 (93,8)	463 (97,3)	442 (97,6)	1 444 (94,5)	1 333 (93,3)	215 (88,8)	208 (88,5)
Vaikų skaičius, kuriems yra pavienių dantų patologija	50 (2,2)	57 (2,7)	5 (1,0)	8 (1,8)	30 (2,0)	34 (2,4)	15 (6,2)	15 (6,4)
Vaikų skaičius, kuriems yra žandikaulių patologija	76 (3,4)	78 (3,7)	8 (1,7)	3 (0,7)	54 (3,5)	63 (4,4)	14 (5,8)	12 (5,1)

Išvados

- Profilaktiškai patikrinta buvo 99,9 proc. ikimokyklinukų sveikata.
- Daugiau nei trečdalis vaikų buvo visiškai sveiki. Mergaitės buvo sveikesnės už berniukus. Kuo vyresnė ugdymo grupė, tuo mažiau sveikų vaikų.
- Sutrikimų skaičius lyginat su praėjusiais metais kiek padidėjo.
- Regos sutrikimą turėjo dažniau nei kas trečias, nervų sistemos sutrikimą – beveik kas ketvirtas, endokrininės sistemos sutrikimą – kas septintas, širdies ir kraujagyslių sistemos sutrikimą - kas aštuntas, kvėpavimo sistemos sutrikimą – beveik kas vienuoliktas Šiaulių miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigos vaikas.
- Daugiau berniukams nei mergaitėms buvo nustatyta nervų, kvėpavimo, skeleto – raumenų sistemos sutrikimų.
- Kuo vyresnė ugdymo grupė, tuo daugiau vaikų turėjo regos, nervų, kvėpavimo, skeleto – raumenų sistemos sutrikimų.
- 99,8 proc. visų vaikų buvo priskirti į pagrindinę kūno kultūros grupę. Nė vienas vaikas nebuvo atleistas nuo kūno kultūros pamokų.
- Dantų būklė įvertinta 93,7 proc. ikimokyklinukų ir tai 4,2 proc. mažiau nei praėjusiais metais.
- Daugiau nei du trečdaliai ugdytinių turėjo sveikus dantis. Kuo vyresnė ugdymo grupė, tuo mažiau vaikų turėjo visiškai sveikus dantis.
- Beveik kas ketvirtam vaikui buvo rastas pieninių dantų kariesas, kas aštunto vaiko dantys - plombuoti. Kuo vyresnė ugdymo grupė, tuo didesnė dalis vaikų turėjo kariozinius ir plombuotus dantis.
- Bendras dantų ėduonies intensyvumo indeksas kito nuo labai mažo iki vidutinio. Lopšelio grupės vaikams nustatytas labai mažas, darželio grupės vaikams – mažas, priešmokyklinės grupės vaikams – vidutinis karieso intensyvumas.
- Sąkandžio patologija buvo įvertinta 92,9 proc. vaikų ir tai 4,1 proc. mažiau nei praėjusiais metais.
- 94,1 proc. vaikų sąkandžio patologijos neturėjo.
- Kuo vyresnė ugdymo grupė, tuo didesnei daliai vaikų buvo nustatyta pavienių dantų ir žandikaulių patologija.

Rekomendacijos

Mokslininkai, tyrinėjantys vaikų sveikatą, pastaraisiais metais pastebi, kad šalyje mažėja geros sveikatos vaikų, o daugėja turinčių įvairių sveikatos sutrikimų ir sergančių lėtinėmis ligomis. Dauguma sveikatos rizikos veiksnių yra susiję su gyvenimo būdu, įpročiais, kurie formuojasi vaikystėje. Vaikai gyvenimo sampratą pradeda kurti jau ankstyvojoje vaikystėje, bendraudami su jiems artimais žmonėmis. Šeima ir ikimokyklinio ugdymo įstaiga vaikui turi padėti suprasti, kad sveikata yra vertybė, kurią reikia stiprinti ir saugoti nuo mažų dienų.

Rekomenduojame ikimokyklinio ugdymo mokykloms, Šiaulių miesto visuomenės sveikatos biurui:

- skleisti informaciją apie sveikos gyvenimo svarbą žmogaus sveikatos stiprinimui ir lėtinių neinfekcinių ligų prevencijai;
- organizuoti ir vykdyti švietimo priemones (mokymus, renginius, akcijas) vaikams ir jų tėveliams (globėjams) sveikos gyvenimo, sveikatos stiprinimo temomis;
- didinti ugdymo įstaigų darbuotojų, tėvelių (globėjų) sveikatos raštingumą;
- stiprinti šeimos vaidmenį ugdant gebantį sveikai gyventi žmogų.

Parengė: Šiaulių m. savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos specialistė, vykdanči visuomenės sveikatos stebėseną Zita Sakalauskaitė